

KANCELARIA SENATU
GABINET MARSZAŁKA SENATU

Biuletyn Parlamentarnego Zespołu
ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

CZERWIEC 2012

Spis treści

I. Informacja o przebiegu 3. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 11.04.2012 r.....	3
II. Informacja o przebiegu posiedzenia Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 25.04.2012 r.	7
III. Wybrane konferencje i seminaria dotyczące kondycji i perspektyw rozwoju trzeciego sektora w Polsce.....	9
IV. Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 14.06.2012 r.	12

Opracowanie:
Joanna Maria Leśniarek
Sebastian Sieradzan
Gabinet Marszałka Senatu
tel. 022 694-92-64
e-mail: ngo@nw.senat.gov.pl

**INFORMACJA O PRZEBIEGU 3. POSIEDZENIA
PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
DNIU 11.04.2012 R.**

11 kwietnia 2012 r. odbyło się 3. posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, poświęcone analizie funkcjonowania mechanizmu przekazywania 1% podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego. W spotkaniu udział wzięli: członkowie zespołu, zastępca dyrektora Departamentu Administracji Podatkowej w Ministerstwie Finansów Grzegorz Mróz, zastępca dyrektora Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Maria Kalinowska, dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Więckiewicz oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Zgodnie z art. 27 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, płatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych mogą w swoim rocznym zeznaniu podatkowym pomniejszyć swój podatek o kwotę w wysokości 1% podatku należnego i przekazać ją na rzecz organizacji pożytku publicznego. Organizacje zostały ustawowo zobowiązane do wydatkowania tych środków wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego. Mechanizm 1% funkcjonuje w polskim systemie podatkowym od 2004 r. Jest to – oprócz środków publicznych, darowizn i wsparcia rzeczowego – ważne źródło finansowania tych organizacji. Instrument ten wpływa także na zwiększenie zaangażowania społecznego.

Przedstawiciele Ministerstwa Finansów, prezentując informację o zasadach funkcjonowania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego, podkreślali, że nie można go mylić z ulgą podatkową czy darowizną. Jest to podatek, który podatnik i tak musi zapłacić państwu, istnieje jednak możliwość przekazania przez podatnika tej części podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Z kolei organizacje, aby otrzymać środki pochodzące z 1% podatku dochodowego, muszą spełnić określone wymagania. Muszą posiadać przede wszystkim status organizacji pożytku publicznego, potwierdzony wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego do 30 listopada roku podatkowego, za który płatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać jego 1%. Organizacje są ponadto zobligowane do sporządzania i terminowego przekazywania ministrowi pracy i polityki społecznej sprawozdań merytorycznych i finansowych ze swojej działalności. Jeżeli organizacja nie zamieści sprawozdania na stronie internetowej ministerstwa we wskazanym terminie, to nie zostanie umieszczona w wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania 1% podatku od osób fizycznych. Oznacza to, że w kolejnym roku rozliczeniowym straci prawo do jego otrzymywania.

Zdaniem przedstawiciela Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Krzysztofa Więckiewicza, wprowadzenie nowelizacją ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie

z 2010 r. sankcji w postaci uniemożliwienia uzyskania środków pochodzących z 1% podatku organizacjom niewywiązującym się z obowiązków sprawozdawczych oraz przyznanie ministrowi skutecznych narzędzi nadzoru (złożenie wniosku do sądu o wykreślenie statusu organizacji pożytku publicznego) przyczyniło się do poprawy standardów działania organizacji pożytku publicznego. Z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że obowiązek sprawozdawczy za rok 2010 wykonało 6675 podmiotów na 8198 organizacji zobowiązanych do złożenia sprawozdania merytorycznego i finansowego.

W opinii Krzysztofa Więckiewicza, dyskusyjnym rozwiązaniem jest wprowadzona przez ustawodawcę w styczniu 2011 r. możliwość wpisywania przez podatnika w składanym zeznaniu dodatkowych informacji, celu szczegółowego. Może to mieć wpływ na dystrybucję środków gromadzonych przez organizacje pożytku publicznego, ale nie musi, ponieważ organizacja sama podejmuje decyzję, o tym na realizację jakich zadań przekaże środki pochodzące z 1%.

Uczestnicy posiedzenia zgodzili się, że system, który funkcjonuje od 2004 r., wymaga pewnych zmian. Należy jednak wprowadzać je ze szczególną ostrożnością. W trakcie dyskusji zwracano uwagę na duże dysproporcje w wysokości otrzymywanych środków pochodzących z 1% podatku między poszczególnymi organizacjami. Z danych Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczeń podatkowych za rok 2010 wynika, że najwyższą kwotę 88 mln zł otrzymała Fundacja Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”. Działalność tej fundacji polega na tworzeniu subkont na rzecz konkretnych dzieci. Kwota uzyskana przez tę fundację stanowi 22% ogółu środków pochodzących z 1% podatku. Średnia kwota otrzymywana przez wszystkie uprawnione organizacje pożytku publicznego wynosiła 61 264,56 złotych, mediana wyniosła natomiast 67 053,36 zł.

Według zabierających głos w dyskusji, organizacje, które swą działalność opierają na zakładaniu subkont, przyczyniają się do wypaczania idei pożytku publicznego. Budzi to niepokój zarówno strony rządowej, jak i pozarządowej. Nie do przyjęcia jest także praktyka omijania przepisów prawa, polegająca na odpłatnym zbieraniu środków z 1% podatku na rzecz organizacji pozbawionych możliwości otrzymania 1% z uwagi na niedopełnienie obowiązku sprawozdawczego.

Po zapoznaniu się z opiniami strony pozarządowej i rządowej zespół dostrzegł potrzebę podjęcia dyskusji na temat wprowadzenia zmian, które zapobiegałyby wypaczaniu idei pożytku publicznego. W związku z dużym zainteresowaniem tym tematem przewodniczący zespołu marszałek Bogdan Borusewicz postanowił o kontynuowaniu go na następnym spotkaniu.

W drugiej części posiedzenia wiceprzewodniczący zespołu senator Mieczysław Augustyn poinformował o przygotowaniach do ponownego wniesienia do łaski marszałkowskiej senackiego projektu ustawy o petycjach. Projekt stanowi realizację postulatów organizacji społecznych kierowanych do zespołu w poprzedniej kadencji parlamentu. Sejm VI kadencji nie zakończył prac nad tym projektem i musi on obecnie przejść całą ścieżkę legislacyjną. Organizacje pozarządowe będą miały możliwość ponownego przyjrzenia się zapisom projektu i zgłoszenia swoich opinii i uwag.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU POSIEDZENIA
PREZYDIUM PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 25.04.2012 R.**

25 kwietnia 2012 r. odbyło się posiedzenie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, poświęcone propozycji podjęcia współpracy Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy Organizacjami Pozarządowymi z Kancelarią Prezydenta w pracach nad:

- zmianą rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 6 listopada 2003 roku w sprawie sposobów przeprowadzania zbiórek publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi zbiórkami oraz zmianą ustawy o zbiórkach publicznych;
- założeniami do ustawy o Funduszu Inicjatyw Obywatelskich;
- nowelizacją ustawy – Prawo o stowarzyszeniach;
- zmianą rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru oferty, ramowego wzoru umowy oraz wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego.

**WYBRANE KONFERENCJE I SEMINARIA
DOTYCZĄCE KONDYCJI
I PERSPEKTYW ROZWOJU
TRZECIEGO SEKTORA W POLSCE**

W dniu 21 maja 2012 r. w Warszawie odbyło się seminarium pt. „**Co dalej z 1%?**” zorganizowane przez Instytut Spraw Publicznych (wydawca kwartalnika „Trzeci Sektor”) oraz Forum Darczyńców w Polsce.

Seminarium przeprowadzone zostało w trzech sesjach. W ramach sesji pierwszej Pan Dr Tomasz Perkowski z Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej przeanalizował kwestię jednego procenta i niezależnych funduszy żelaznych. W trakcie wystąpienia wskazał na fakt, że statystyczny podatnik utożsamia 1 % z dobroczynnością i filantropią. Powszechnie można spotkać się z brakiem zrozumienia tego mechanizmu uspołecznionej dystrybucji środków publicznych, błędnie rozumianego jako dobroczynność. Dane Ministerstwa Finansów wskazują, że takie rozumienie systemu 1% wpływa na zmniejszenie liczby darowizn, bo podatnik wierzy, że 1% wspiera cele społeczne. To bardzo niepokojące. Podkreślenia wymaga fakt, że 1 000 organizacji otrzymuje poniżej 1 000 zł.

Pani Magdalena Pękacka z Forum Darczyńców w Polsce przedstawiła wynik badań nad wpływem OPP na działalność organizacji i funkcjonowaniem mechanizmu 1%. Badanie zostało przeprowadzone w 2010 r. na reprezentatywnej próbie 400 organizacji, które w 2009 r. posiadały status OPP. Wyniki badania wskazują, że głównym powodem do ubiegania się o uzyskanie statusu OPP jest po pierwsze możliwość uzyskiwania środków z 1% a drugim jest podniesienie prestiżu organizacji. Korzyści jakie upatrują organizacje w posiadaniu statusu OPP to zwiększenie rozpoznawalności organizacji, większe wsparcie wolontariuszy oraz zwiększenie zakresu i skali działalności organizacji. Ankietowani stwierdzili, że ich sytuacja finansowa dzięki statusowi OPP poprawiła się. 1/3 z badanych organizacji jest w stanie przewidzieć wysokość otrzymanych środków.

W dalszej części Pan Rafał Załęski z Instytutu Spraw Publicznych poruszył problematykę kampanii reklamowych 1% polskich OPP. Temat ten jest źródłem wielu kontrowersji. Zarówno ze względu na ilość środków przeznaczanych na reklamę organizacji ubiegających się o uzyskanie środków z 1%, jak i ze względu na formę tych reklam, często wywołujących silne emocje.

Sesja druga poświęcona została funkcjonowaniu mechanizmu 1%. Swoje doświadczenia w tym zakresie relacjonowały OPP zarówno te duże, medialne jak i mniejsze o zasięgu

lokalnym. Dyskutowali przedstawiciele organizacji pożytku publicznego: Pani Irena Gadaj z Funduszu Lokalnego Ziemi Biłgorajskiej, Pan Grzegorz Gruca z Polskiej Akcji Humanitarnej, Pani Maja Jaworska z Fundacji Anny Dymnej „Mimo Wszystko” oraz Pani Małgorzata Lelonkiewicz z Federacji Polskich Banków Żywności.

W trakcie sesji trzeciej omówiono możliwe zmiany prawne w funkcjonowaniu mechanizmu 1%. Dyskutowali Pan Henryk Wujec – doradca Prezydenta RP, Pan Piotr Kontkiewicz Zastępca Dyrektora Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Pani Dr Magdalena Arczewska z ISNS Uniwersytetu Warszawskiego.

Lista problemów, na które zwrócono uwagę w trakcie seminarium jest długa. Wypowiadający się najczęściej zwracali uwagę na następujące zagadnienia:

- subkonta, bo dzięki nim środki, które miały być przekazane na cel publiczny, finansują czyjś interes prywatny,
- przeznaczanie dużych środków na reklamę i posługiwanie się reklamami skierowanymi na emocje, a nie racjonalne podjęcie decyzji,
- stosowane przez niektóre organizacje kontrowersyjnych praktyk np. przekazywanie bezpłatnych programów do rozliczenia PIT-ów z narzuconą już organizacją na rzecz której przekazany zostanie 1%.

Doradca Prezydenta Pan Henryk Wujec podkreślił, że w zakresie 1% powinny być przeprowadzone pewne zmiany, ale inicjatywa musi być oddolna. Być może należy rozpocząć od kodeksu organizacji. Trzeba też pamiętać, że nagłe zmiany prawne nie służą nikomu.

**Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami
Pozarządowymi**

Miejsce: Kancelaria Senatu RP, sala 176

Data: 14.06.2012 r. (czwartek), godz. 12.00

12:00 przywitanie - marszałek Bogdan Borusewicz, przewodniczący Zespołu

12:10 analiza funkcjonowania mechanizmu przekazywania 1% podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego

- przedstawiciele Departamentu Administracji Podatkowej oraz Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów

- przedstawiciel Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej

12:50 dyskusja

13:10 informacja na temat senackiego projektu ustawy o petycjach

- senator Mieczysław Augustyn, wiceprzewodniczący Zespołu

13:30 zakończenie